

В няколко части сайтът **desebg.com** ще публикува досието на **Варненския и Великопреславски митрополит Кирил**.

През януари 2012 г. той се оказа един от [11-те митрополити в Светия Синод](#) на Българската православна църква, свързани с бившата Държавна сигурност. Комисията по досиета го обяви като секретен сътрудник (СС) „Ковачев” на [Първо главно управление](#) на ДС.

Т. нар. досие на СС „Ковачев” не може да бъде определено като класическо, а още по-малко като запазено агентурно дело. То представлява две, в голяма степен, прочистени папки с материали.

Едната от тях е оформена като работно дело на сътрудника, а другата под заглавието „Разработка Ковачев” съдържа базовите документи за проучването му, оформянето му като агент и обучението му, които според правилата следва да е личното дело.

Интересното е, че в т. нар. разработка дори липсва документа, с който черно на бяло Богомил Христов – монах Кирил дава съгласието си. Разбира се, този документ не подлага на съмнение неговата агентурна принадлежност към ПГУ.

Дотук на desebg.com са публикувани досиетата на следните митрополити:
Русенски митрополит Неофит – [агент „Симеонов”](#) на Шесто управление на ДС.
Неврокопски митрополит Натанаил – [секретен сътрудник „Благоев”](#) на ПГУ.

⋮

В **част 1** от досието на **Варненския митрополит Кирил** се разказва за момента, в който той влиза в ползрението на ДС и направлението, по което да бъде използван като секретен сътрудник.

„Самият монах Кирил още като дете в началните класове и в прогимназията се проявил като много трудолюбив и ученолюбив ученик. Той е първенец в класа, но под налягането на майка си, се записва в семинарията, а от две години е приел монашество.. В семинарията също се очертава като един от най-добрите и възпитани ученици.

На 2 юли т. г. (1973 г., б. а.) същият беше повикан в Шумен на преглед за донаборна комисия. Аз също се явих съвсем „случайно” и когато свърши прегледа го повиках в един от лекарските кабинети, където проведох опознавателен и първичен разговор. Накрая се уговорихме да продължим разговора в с. Плиска. На същия ден вечерта се срещнахме и в продължение на няколко часа разговаряхме за семейството му, за неговото бъдеще и за това какви перспективи му разкрива монашеството.”

Първата „случайна” среща

Така е описана първата среща на Държавна сигурност с настоящия Варненски и Великопреславски митрополит Кирил в досието му в един документ от 1973 г.. По това време той е едва 19-годишен, а контакта с него е установен от полк. Христо Маринчев, оперативен работник от новосформирания отдел 14 на Първо главно управление на ДС „Културно-историческо разузнаване” (КИР).

На практика през него минават почти всички вербовки на монаси, специалисти и други лица, които впоследствие външнополитическото разузнаване изпраща с определени задачи в българския манастир „Св. Георги Зограф“ на Света гора.

Не е за учудване, че двамата перспективни монаси, на които разузнаването залага надежди да бъдат внедрени в братството на „Зограф“, са избрани и вербувани от полк. Христо Маринчев, чиято дейност в ПГУ е прикрита с длъжността зам.-председател на Комитета за църковни въпроси в МВнР през 70-те и 80-те години.

И до днес не е опровергана мълвата, че полк. Маринчев е чичо на избрания пътя на монашеството Богомил Петров Христов (бъдещ митрополит Кирил). В документите в разработката „Ковачев“ не се намира такова потвърждение. При първата среща оперативният работник Христо Маринчев докладва, че при разговорите *„за себе си казах, че се занимавам с паметниците на културата и че по този повод съм бил в Черепишкия манастир във връзка с консервацията на тамошната църква и че ни предстоят и други посещения там. Принадлежността си към ораните на сигурността смятам да открия след още няколко разговора, когато се убедя, че това няма да внесе някакво смущение у него.“*

Но и да не е бил в действителност негов роднина запазените страници от досието на митрополит Кирил разкриват силния психологически подход на офицера от ПГУ, използван за създаване, укрепване и заздравяване на връзката с младия през 1973 г. монах.

Подходящ за използване в перспектива

В разговора по време на тази първата среща монах Кирил споделя, че смята след отбиване на военната си служба да продължи образованието си в Духовната академия.

Полк. Маринчев не пропуска да го попита какво им говорят за „Зограф“ в семинарията, в която Кирил учи. *„На въпроса ми какво им говорят за Зографския манастир, каза, че са*

Написано от Христо Христов
Понеделник, 03 Септември 2012 20:24

им разяснявали ролята на манастира в миналото и за ценните богатства, които има, но никой от младите не искал да отива там, защото трябвало завинаги да се отдели от близки и Родина. Ако се уредяло да се ходи за няколко години ще има кандидати”, е записал офицерът в отчета си.

На следващия ден двата имат още един разговор, при който полк. Маринчев окончателно се убеждава, че монах Кирил има сериозни намерения да се отдава изцяло в служба на църквата.

Накрая го пита дали е съгласен, когато има възможност да се виждат и да му бъде полезен със съвети. *„Той с готовност прие моето предложение, може би зажаднял за общуване с хора, които му съчувстват, поради затворения живот, който водят в семинарията”*, посочва офицерът и заключава:

„Предвид на това, че монах Кирил се оказва подходящ за използването му в перспектива предлагам: Да ми се разреши да продължа оперативния си контакт със същия, като го посъветвам да се заеме с изучаването на гръцки.”

Планът за проникване в обект „Цитадела”

Да, гръцкият език е много важен и в плановете на КИР. На Културно-историческото разузнаване не им са необходими неуки агенти, а такива, които под формата на легално следване по линия на обмен на духовници между БПЦ и Гръцката православна църква да получат достъп до южната съседка, а оттам и по-лесно до Света гора. Разбира се, както и при случая с издигането на митрополит Натанаил изборът на такива монаси е спуснат на Светия Синод и лично на патриарх Максим от Държавна сигурност.

И при Натанаил и при Кирил тактиката е еднаква – двамата са изпратени от ПГУ по едно и също време да следват в Богословския факултет на Атина. Далечната цел е след завършване на духовното си образование в Гърция да бъдат внедрени в „Зограф”.

Написано от Христо Христов
Понеделник, 03 Септември 2012 20:24

Неговите ценности са голямата цел на отдел 14 в ПГУ. Тази светиня, която е съхранила през вековете безценни образци на българското писмо, история изобразително и архитектурно изкуство, е определена от комунистическото разузнаване като обект за агентурно проникване с кодово име „Цитадела“.

„Едно от основните мероприятия по разработка „Цитадела“ е набиране на подходящи монаси за изпращане в Зографския манастир, с които да се укрепва монашеското братство и запазване на манастира като ценен паметник на българската култура.

От направения подбор из между по-младите монаси от нашите манастири подходящ за тази цел се явява монах Кирил, който понастоящем завършва 5-ти клас и преминава за 6-ти последен клас на Софийската духовна семинария”, се посочва в строго секретно постановление за откриване на разработка за монах Кирил – Богомил Христов. Документът е подписан от полк. Христо Маринчев на 12 юни 1976 г.

Майката подтикнала Кирил към духовеството

Кирил (Богомил Христов) от две години е приел монашество. Той е роден на 8 юни 1954 г. в с. Царев брод, Шуменско, жител на с. Плиска, неженен със средно образование, безпартиен, произхождащ от селско семейство. В биографията му, проследена внимателно от ДС се посочва, че по решение на Синода на БПЦ Христов ще замине да учи в богословския факултет в Солун от октомври 1976 г. (всъщност отива в Атина, б. а.).

„Предвид гореизложеното, постановявам да се открие разработка „Ковачев”, завършва Маринчев. Първоначално написаният израз „отчетно дело” е задраскан.

ПГУ посочва, че баща на монах Кирил е работник с камиони на ТКЗС и „освен пряката работа с тях с друго нищо не се занимава”. Той е обрисован като не много грижовен към петте си деца. Затова пък съпругата му, майката на бъдещия Варненски митрополит Кирил е тази, която се разпорежда в семейството. Поради своята религиозност тя е човекът оказва влияние над сина си да се запише да учи в семинарията и според документите в досието му внушава да стане духовник.

Написано от Христо Христов
Понеделник, 03 Септември 2012 20:24

СЛЕДВА: В какво Културно-историческото разузнаване обучава СС „Ковачев”